

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Pancartes i banderes

És un fet constatable que el denominat procés a Catalunya ha tengut com a resultat una forta mobilització ciutadana, sobretot de persones i col·lectius que no s'havien posicionat anteriorment en un sentit o un altre. La rapidesa dels esdeveniments fa difícil preveure cap on es pot encaminar la solució a aquest conflicte.

Catalunya: un cicle de mobilitzacions a la baixa?

♦ Gabriel Mayol Arbona *

Per als estudiosos dels moviments socials, el procés independentista català ha estat un autèntic

repte.

Les mobilitzacions ciutadanes independentistes han presentat fins ara una gran transversalitat, un paper protagonista de les classes mitjanes, la capacitat de crear no-

ves organitzacions com l'Assemblea Nacional Catalana o de reinventar-ne d'altres com Òmnium Cultural i una incardinació gairebé total en el ric teixit associatiu del Principat.

Tot plegat ha aconseguit un fenomen que no sol ser gaire habitual: un cicle àlgid i continu en el temps de mobilització massiva. Els exemples més importants són les diades de l'11 de setembre que s'han celebrat en els anys recents.

Durant les darreres setmanes pa-

reix que vivim el moment culminant d'aquestes mobilitzacions. Els preparatius i el mateix referèndum de l'1-O i l'aturada de país contra la violència policial són els episodis més importants.

Aquesta sensació de clímax també va ser interpretada per als ciutadans amb un projecte polític diferent com vàrem poder veure amb les mobilitzacions reclamant diàleg o directament defensant la unitat d'Espanya. Mai fins ara no havien

estat tan massives. Un cop que no s'ha declarat la República Catalana, com molts esperaven, es planteja si el cicle de mobilitzacions independentistes a Catalunya pot anar a la baixa. És un escenari realista si s'agregen les diferències dins el mateix sobiranisme entre benèvols i intransigents o s'entra dins una nova dinàmica pactista relacionada amb la reforma constitucional. No s'ha de descartar, però, que l'actuació de l'Estat espanyol pugui reviscolar els ànims de l'independentisme, ara baixos, i s'allargui el cicle de mobilitzacions. Sigui com sigui es fa difícil pensar que una societat com la catalana deixi de banda el capital humà i polític acumulat els darrers anys a favor de la causa de l'autodeterminació. Cal tenir-ho en compte.

* Doctor en Història

► TEMA

Història social

És una bona notícia la publicació d'una obra sobre la vida quotidiana a finals del segle XIX. Les recerques d'història social són importants des de la perspectiva històrica. Avui es presenta al C/ de la Concepció, 12, a les 19 hores, aquesta obra de Miquel Payeras Femenias.

La vida quotidiana a Balears a finals del segle XIX

♦ Elisabeth Ripoll Gil *

Avui dimarts 17 d'octubre tindrà lloc al Centre de Cultura Sa Nostra, a les 19h., la presentació de l'obra *Miserables i distingits. La vida quotidiana a Balears durant la Guerra de Cuba, 1895-1898*, editada per Leonard Muntaner Editor.

Aquesta obra, signada per l'his-

toriador i periodista Miquel Payeras, analitza el dia a dia de la població de les illes a finals del segle XIX, tot coincidint amb la Guerra de Cuba, conflicte que malgrat la llunyania, tingué efectes sobre la vida dels homes i dones de les Balears. A través d'aquesta recerca l'autor explica com la població de l'època es trobava en realitat allunyada de la tan difosa com irreal imatge d'una societat pacífica i en calma.

A través d'aquesta publicació es tracten qüestions presents en la quotidianitat, com la delinqüència i la violència, però també fets singulars que tingueren un gran impacte en la mentalitat de la població, com la por estesa durant l'estiu de 1898 davant un possible atac i posterior invasió de les illes per part dels Estats Units.

Payeras realitza una radiografia de l'època i analitza qüestions tan diverses i alhora fonamentals com les malalties, la higiene, la misèria i la caritat, però també l'educació o les formes d'oci. De tot aquest entramat, una de les conclusions principals de l'autor consisteix en assenyalar la segregació profunda

de la població. De ben segur aquesta obra ens ajudarà a conèixer millor el nostre passat, com feren les recerques d'Antoni Marimon sobre la presència d'illencs a les guerres de Cuba, Puerto Rico i Filipines, de Bartomeu Carrió sobre regionalisme i nacionalisme, de Pere Fullana sobre

catolicisme social, de Damià Pons sobre producció cultural i ideològica, o de Sebastià Serra i Arnau Company sobre premsa. També Miquel Payeras, autor de l'obra que avui es presenta, dirigeix una sèrie documental sobre la societat en el canvi de segle.

* Doctora en Història

► TEMA

Crueltats musicals

Que la música s'ha utilitzat per torturar els presoners no és un mite que apareix només al cinema. Fa gairebé 10 anys nombrosos músics nord-americans demanaren la llista de cançons 'torturadores' i protestaren per tal que els Estats Units deixessin d'emprar les seves creacions musicals per a aquestes finalitats.

Música i tortura

♦ Josep Maria Buades *

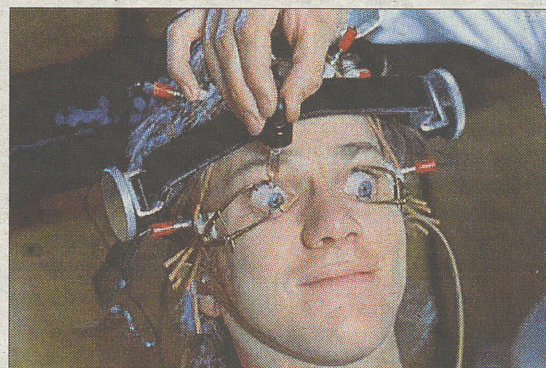

Quan arriba l'estiu, s'incrementen les queixes per renou. Enguany més encara per les altes temperatures d'aquest darrer estiu. La irritabilitat pròpia de la calor s'eleva al cub per culpa dels televisors a ple volum, les motos amb el tub d'escapament trucat o la música alta dels locals nocturns.

Que la música pot ser una poderosa eina de tortura ja ho sabem

des dels temps més antics. Als cirks romans els cristians eren llançats a les feres envoltats per música d'orgue, de manera semblant als braus que es toren sota els compassos de pasdobles. Potser per això l'Església durant segles va prohibir aquella música a les seves basíliques. Quan el trauma se superà i superbs instruments s'instal·laren als temples, la música d'orgue es tornà el so litúrgic per antonomàsia.

A la seva novel·la *La taronja mecànica*, Anthony Burgess va imaginar un jove violent que ama-

va la música de Beethoven. En la seva adaptació cinematogràfica, Stanley Kubrik va mesclar escenes de violència explícita amb la música fraternal del geni de Bonn. El resultat va ser xocant: l'himne a l'alegria es tornava la banda sonora de violacions i assassinats.

Quelcom semblant passa amb la música de Wagner, emprada pels nazis com a rerefons dels camps d'extermini, volent remarcar així la

suposada superioritat de la raça ària. Això explica que encara avui en dia aquest compositor estigui prohibit a les sales de concert d'Israel, tot i que, en contrast, algunes dels millors interpretacions de Wagner de què tenim notícia hagin estat dirigides per jueus tan insignes com Mahler, Solti o Barenboim.

En aquesta línia, més recentment, tenim l'ús que els nord-americans fan de música infantil a les seves presons secretes (o no tan secretes). Els temes de Barney o Barri Sèsam serveixen per torturar els sospitosos de terrorisme i fer-los confessar els seus plans i col·laboradors.

* Doctor en Història